

DECIZIE

07 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței,
JudecătoriSvetlana Filincova,
Dumitru Visternicean, Nicolae Craiu

Examinând recursul declarat de către Onufrievici Taras prin intermediul avocatului Brumă Sorin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Smart Developers” LTD împotriva lui Moskviciov Alexei, Grigoriu Valeriu și Onufrievici Taras, intervenienți accesorii notarii publice Colomeeț Maria și Șumcov Andrei, cu privire la constatarea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, prin care au fost restituită ca depusă în afara termenului legal apelul declarat de către Onufrievici Taras împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014,

c o n s t a t ă :

La 22 octombrie 2013, „Smart Developers” LTD a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Moskviciov Alexei, Grigoriu Valeriu și Onufrievici Taras, intervenienți accesorii notarii publice Colomeeț Maria și Șumcov Andrei, cu privire la constatarea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare.

Reclamanta a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare a terenului situat în mun. Chișinău, str. XXXX, încheiat între „Smart Developers” LTD în persoana lui Șevțova Liubovi și Onufrievici Taras la 15 februarie 2013, autentificat de notarul public Colomeeț Maria și a contractului de vânzare-cumpărare a terenului situat în mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, încheiat între „Smart Developers” LTD în persoana lui Șevțova Liubovi și Grigoriu Valeriu la 29 martie 2013, autentificat de notarul public Șumcov Andrei.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014, acțiunea a fost admisă integral. S-a constatat nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare a terenului situat în mun. Chișinău, str. XXXX, încheiat între „Smart Developers” LTD în persoana lui Șevțova Liubovi și Onufrievici Taras la 15 februarie 2013, autentificat de notarul public Colomeeț Maria și a contractului de vânzare-cumpărare a terenului situat în mun. Chișinău, com. Tohatin, extravilan, încheiat între „Smart Developers” LTD în persoana lui Șevțova Liubovi și Grigoriu Valeriu la 29 martie 2013, autentificat de notarul public Șumcov Andrei. S-a încasat în mod solidar din contul lui Moskviciov Alexei, Grigoriu Valeriu și Onufrievici Taras în beneficiul „Smart Developers” LTD suma de 50 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

La 16 iunie 2014, Grigoriu Valeriu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

La 29 august 2014, Moskviciov Alexei a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierile Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2014, apelul declarat de către Grigoriu Valeriu a fost restituit în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, iar apelul lui Moskviciov Alexei a fost restituit în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă.

La 08 aprilie 2015, Moskviciov Alexei a depus repetat cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În aceeași zi, la 08 aprilie 2015, și Onufrievici Taras a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 16 iunie 2015, Grigoriu Valeriu a declarat repetat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015, au fost restituite ca depuse în afara termenului legal cererile de apel declarate de către Moskviciov Alexei, Grigoriu Valeriu și Onufrievici Taras împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 iulie 2015, a fost încetată procedura în recurs în legătură cu retragerea de către recurentul Moskviciov Alexei a cererii de recurs declarate împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015.

Prin încheierea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 05 mai 2016, a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Moskviciov Alexei împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

La 27 mai 2016, Moskviciov Alexei a mai depus o cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014 și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017, apelul declarat de către Moskviciov Alexei a fost restituit ca depus în afara termenului legal.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 mai 2017, a fost admis recursul declarat de către Moskviciov Alexei, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017 și restituită cauza spre rejudecare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 iunie 2017, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 septembrie 2017, a fost respinsă cererea de repunere în termen și restituit apelul declarat de către Moskviciov Alexei ca fiind depus în afara termenului legal.

La 15 septembrie 2017, Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 iunie

2015, solicitând repunerea în termen, admiterea recursului și casarea încheierii recurate în partea restituirii cererii sale de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 octombrie 2017, a fost respinsă cererea de repunere în termen și restituit recursul lui Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015.

La data de 30 octombrie 2017, Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin a depus repetat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, a fost respinsă cererea de repunere în termen și restituit apelul declarat de Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin, împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

La data de 19 decembrie 2017, Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, solicitând casarea acesteia și remiterea cauzei în instanța de apel pentru judecarea apelului.

În susținerea recursului, recurentul a invocat că n-a fost citat legal pentru ședințele de judecată a instanței de fond, nu a primit dispozitivul hotărârii din motiv că niciodată nu a locuit pe teritoriul Republicii Moldova și în perioada anilor 2014-2017 s-a aflat pe teritoriul Federației Ruse, a cărui cetățean este, fiind în imposibilitate de a cunoaște actele judecătorești emise în cadrul prezentei cauze, neavând nici-un reprezentant.

Totodată, recurentul a negat faptul depunerii de către acesta la data de 08 aprilie 2015 și 16 iunie 2015 a cererii de apel împotriva hotărârii instanței de fond, invocând la fel, faptul că nu s-ar afla în perioada indicată supra pe teritoriul Republicii Moldova.

Mai mult ca atât, a invocat că instanța de apel nu a motivat din ce cauză a respins probele prezentate de către recurent în susținerea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, și anume, înscrisurile care demonstrează cu certitudine datele de contact al acestuia, înscrisurile care probează faptul că el nu a avut reprezentant în instanțe de judecată în perioada de referință.

A considerat recurentul că, instanța de apel la emiterea încheierii recurate a încălcat și a aplicat eronat normele de drept material și procesual.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Astfel, raportând normele legale citate supra la circumstanțele cauzei, Colegiul atestă că încheierea recurată a fost pronunțată public la 14 decembrie 2017, iar depunând la data de 19 decembrie 2017 cererea de recurs, Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin, s-a încadrat în termenul legal enunțat supra.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin, urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de

recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În speță, se constată că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, a fost respinsă cererea de repunere în termen și restituit apelul declarat de Onufrievici Taras, prin intermediul avocatului Brumă Sorin, împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 mai 2014.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) și (4) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de „Smart Developers” LTD împotriva lui Moskviciov Alexei, Grigoriu Valeriu și Onufrievici Taras, intervenienți accesorii notarii publice Colomeeț Maria și Șumcov Andrei, cu privire la constatarea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare, a fost pronunțat la data de 28 mai 2014.

La fel, este cert și faptul că, pârâțul Onufrievici Taras la ședințele de judecată în prima instanță nu s-a prezentat, fiind citat legal prin intermediul avizului publicitar (vol. I, f.d. 193), precum și prin intermediul avocatului Litvinenco Igor (vol. I, f.d. 173, 187, 200).

Mai mult ca atât, la data de 17 aprilie 2014, Onufrievici Taras a expediat în adresa instanței judecătorești o cerere, prin intermediul telefaxului de pe numărul de telefon XXXX din Republica Kazahstan, unde de fapt locuiește, solicitând amânarea ședinței de judecată până la 18 mai 2014, dată când va putea veni în mun. Chișinău. (vol. I, f.d. 198)

Astfel, abia la 07 septembrie 2017, peste 3 ani și 4 luni de la emiterea hotărârii contestate, Onufrievici Taras prin intermediul reprezentantului Barsucova Daria în baza procurii nr. 77 AB 5233249 din 06 septembrie 2017, a încheiat contractul de asistență juridică nr. 07-09/17 cu avocatul Brumă Sorin.

În același context, la data de 12 septembrie 2017, avocatul Brumă Sorin în interesele lui Onufrievici Taras, a făcut cunoștință cu materialele cauzei civile, fapt confirmat prin semnătura acestuia. (vol. III, f.d. 161)

Cu toate acestea, Onufrievici Taras prin intermediul avocatului Brumă Sorin a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe numai la 30 octombrie 2017, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă (vol. III, f.d. 207-214). Or, din interpretarea corectă a

prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Deși recurentul Onufrievici Taras prin intermediul avocatului Brumă Sorin a invocat că, nu a cunoscut despre examinarea prezentei cauze, nefiind citat legal, și a aflat despre existența unei hotărâri judecătorești abia la 12 septembrie 2017, ultimul nu a prezentat cu titlu de probă nici un înscris ce ar confirma imposibilitatea îndeplinirii actului procesual.

În acest sens, instanța de recurs accentuează că participanții la proces, în conformitate cu art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă au obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, iar faptul că nu s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova, nu justifică imposibilitatea lui Onufrievici Taras pe parcursul a 3 ani și 4 luni de a face cunoștință cu dosarul și a încheia contract de asistență juridică cu un avocat.

Se reține că, în cazul în care cererea de repunere în termen ar fi considerată întemeiată din motivele invocate de către Onufrievici Taras, se va crea situația când recurenții de rea-credință vor avea posibilitatea să declare recurs din data în care vor considera necesar să solicite informații de pe materialele cauzei și nu din data în care ar fi cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască despre emiterea actului contestat.

Tot aici este de menționat și faptul că, la data de 15 septembrie 2017, Onufrievici Taras prin intermediul avocatului Brumă Sorin, cunoscând cu certitudine despre cererile de apel din 08 aprilie 2015 și 16 iunie 2015, semnate de Onufrievici Taras (vol. II, f.d. 63-64, 79-80) și care se pretind a fi semnate de alte persoane decât Onufrievici Taras, depunând o cerere de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015, nu s-a referit în nici o măsură asupra acestor aspecte și a urmărit exclusiv scopul de casare a încheierii recurate și rejudecarea în fond al apelului. (vol. III, f.d. 181-184)

Concluzionând cele expuse, Colegiul constată o poziție duală și contradictorie a avocatului Brumă Sorin în interesele lui Onufrievici Taras, care nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, susține apelul depus Onufrievici Taras prin contestarea cu recurs a încheierii instanței de apel, prin care acesta a fost restituit, solicitând examinarea apelului în fond, și numai după respingerea recursului depune repetat o cerere de apel.

Acest comportament este interpretat de către instanța de recurs ca unul de rea-credință, or reținând faptul că recurentul cunoștea cu certitudine despre cauza intentată împotriva lui, despre o hotărâre nefavorabilă acestuia, reieșind din materialele cauzei se atestă că Onufrievici Taras intenționează să tergiverseze executarea unui act judecătorec și să inducă în eroare prin multitudinea de acțiuni procesuale întreprinse de către ultimul.

Din acest raționament, Colegiul atestă la caz aplicabilitatea prevederilor art. 61 al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Chiar dacă, s-ar fi admis faptul că recurentul Onufrievici Taras nu a fost citat legal la ședințele de judecată, nu a cunoscut despre litigiul examinat, deși după cum s-a constatat materialele cauzei atestă o situație absolut opusă, aflând la data de 12 septembrie 2017, despre existența cauzei, despre actele judecătorești emise,

urma în termen de 30 zile să conteste cu apel hotărârea instanței de fond, adică cel târziu la data de 12 octombrie 2017.

Din alt punct de vedere, recurentul Onufrievici Taras nu a prezentat absolut nici o probă ce ar demonstra faptul că acesta nu s-ar afla în perioada de referință pe teritoriul Republicii Moldova în motivarea cerinței de repunere în termen, motiv pentru care instanța de apel întemeiat a aplicat sancțiunea procesuală de restituire a apelului ca unul vădit tardiv.

Instanța de recurs accentuează că, o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și practica CtEDO, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac (cauza Melnic vs. Moldova, hotărâre din 14 noiembrie 2006, cauza Ponomaryov vs. Ucraina, hotărârea din 03 aprilie 2008).

Cu privire la alegațiile recurentului, ce țin de faptul că pe perioada 2014-2017 nu a avut un reprezentant pe teritoriul Republicii Moldova, instanța de recurs reține că avocatul Litvinenco Igor, ce îl reprezenta în instanța de judecată, a comunicat despre lipsa împuternicirilor de reprezentare abia la data de 19 octombrie 2015.

În acest sens, conform art. 75 alin. (4) al Codului de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Raportând norma legală la speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, avocatul Litvinenco Igor în termenul exercitării mandatului de reprezentant a lui Onufrievici Taras, continuând a fi concomitent și reprezentant a lui Moskviciov Alexei, urma să-i aducă la cunoștința recurentului despre termenele de judecată fixate, iar la expirarea împuternicirilor, să-l informeze despre eventualele ședințe preconizate precum și despre eventualele acte judecătorești emise.

Astfel, citarea legală a reprezentantului se răsfrânge și asupra lui Onufrievici Taras, iar culpa reprezentantului în cazul necomunicării despre starea lucrurilor odată cu încetarea împuternicirilor, se echivalează cu culpa nemijlocită a recurentului, cel din urmă suportând consecințele negative prevăzute de lege pentru apărarea ineficientă a drepturilor sale.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007,

cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că soluția instanței de apel este una întemeiată, iar cererea de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017 urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii recurate.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Onufrievici Taras prin intermediul avocatului Brumă Sorin.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Smart Developers” LTD împotriva lui Moskviciov Alexei, Grigoriu Valeriu și Onufrievici Taras, intervenienți accesorii notarii publice Colomeeș Maria și Șumcov Andrei, cu privire la constatarea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

Judecători

Dumitru Visternicean,

Nicolae Craiu

Copia corespunde originalului

Judecător

Svetlana Filincova